

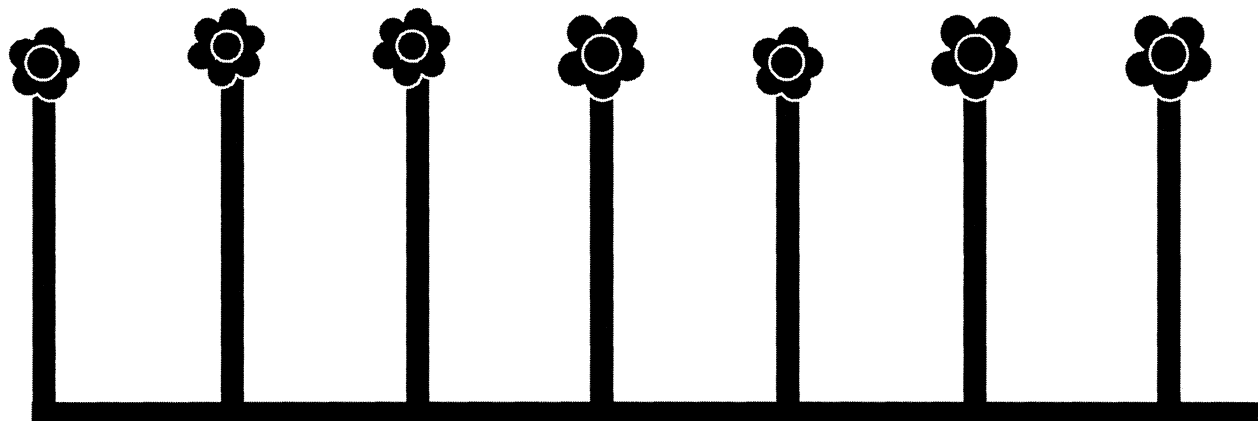
B O H U S L A V M A R T I N Ů

J A R O V Z A H R A D Ě

FRÜHLING IM GARTEN
SPRING IN THE GARDEN
LE PRINTEMPS AU JARDIN

Čtyři dětské skladby pro klavír
Vier Klavierkompositionen für Kinder
Four children's pieces for piano
Quatre pieces enfantines pour piano

Editor / Herausgeber / Editor / Editeur
Aleš Březina

Editio Bärenreiter Praha

V roce 1920 měl za sebou **Bohuslav Martinů** (1890–1959) více než 100 kompozic, převážně písní a klavírních skladeb, ale také několik orchestrálních děl a baletů. Vedle rozsáhlé orchestrální skladby *Sen o minulosti* a harmonizace 30 slovenských písní složil v tomto roce také klavírní cykly *Motýli a rajky* (je určen dospělým interpretům) a *Jaro v zahradě* H. 125, který má vyloženě instruktivní charakter.

Klavírní sazba cyklu je jednoduchá a zohledňuje instruktivní zaměření díla, jehož největšími přednostmi jsou jeho zpěvnost a hravost. Konkrétní podnět pro vznik této skladby není znám. Nakladatelská objednávka to zřejmě být nemohla – první vydání uskutečnil až v roce 1948 pražský nakladatel Zdeněk Vlk, který se specializoval hlavně na instruktivní a zábavnou hudební literaturu. Rovněž není doloženo žádné provedení díla z doby před jeho vydáním. Editor prvního vydání prof. Vilém Kurz měl při přípravě vydání bezpochyby k dispozici skladatelův rukopis, ten je ale dnes nezvěstný.

Záhadou jsou obestřeny i názvy jednotlivých částí díla. Skladatelův dopis Stanislavu Novákovi z 8. 1. 1924 dokládá s určitostí, že titul *Jaro v zahradě* pochází přímo od Martinů: „[...] Ale dvě důležité věci potřebuji a sice dopsat Kaprálovi (Královo Pole, Methodějova ul., Morava), aby řekl Pazdírkovi, vydá-li ty věci, aby tam dal věnování, a sice malému Faulovi, nevím jak se jmenuje, to bys musel sám napsat. [Harrymu Faulovi je věnován 1. sešit instruktivního cyklu klavírních skladiček *Loutky*, který vydal právě výše zmíněný nakladatel Pazdírek v roce 1926 – pozn. A.B.]. [...] (Je to ten cyklus lehkých skladeb „Jaro v zahradě“ a máš [ho] u sebe).“ Zatímco název celého díla je tedy autorizován, není příliš pravděpodobné, že by skladatelovým autentickým výtvozem byly i názvy jednotlivých částí, tak jak je uvádějí dosavadní vydání. Při vytříbeném literárním vkusu B. Martinů si lze jen těžko představit, že by části nazval *Co teď budeme hrát? Na honěnou* (č. 1), *Myslím, že bych už měl jít spat* [sic!] (č. 2), *Proč bychom si nezahráli na vojáky?* (č. 3) a *Není to snad nic zlého, utrhnu-li si několik květin?* (č. 4). Navíc názvy posledních dvou skladiček ani nekorespondují s jejich hudební náplní. Ohláška tohoto klavírního cyklu na Ochranném svazu autorském sice výše uvedené názvy uvádí, je však daleko pozdějšího data a není psána rukou B. Martinů. Je pravděpodobné, že je připojil někdo jiný až dodatečně (např. nakladatel prvního vydání). Bez skladatelova rukopisu to však není možné posoudit s naprostou jistotou, stejně tak jako není zřejmé, nakolik se prof. Vilém Kurz při přípravě prvního vydání odchýlil od autorova zápisu. V tomto vydání vynecháváme názvy částí, ponecháváme Kurzem navržené prstoklady a omezujeme se na opravu několika zjevných chyb, z nichž některé byly již v prvním vydání a jiné vznikly při přípravě vydání druhého.

Im Jahr 1920 hatte **Bohuslav Martinů** (1890–1959) bereits mehr als 100 Werke komponiert, überwiegend Lieder und Klavierkompositionen, aber auch einige Orchester- und Ballettwerke. Neben dem großen Orchesterwerk *Sen o minulosti* (*Traum von der Vergangenheit*) und der Harmonisierung von 30 slowakischen Liedern komponierte er 1920 auch die Klavierzyklen *Motýli a rajky* (*Schmetterlinge und Paradiesvögel* – für erwachsene Interpreten) und *Jaro v zahradě* (*Frühling im Garten*), das ausgesprochen instruktiven Charakter hat.

Der Klaviersatz des Zyklus ist einfach, im Vordergrund steht die instruktive Ausrichtung, seine Vorzüge sind seine einfache Sing- und Spielbarkeit. Die konkrete Anregung für die Entstehung der Komposition ist nicht bekannt. Um einen Verlagsauftrag konnte es sich offensichtlich nicht handeln – eine Veröffentlichung wurde erst im Jahre 1948 vom Prager Verleger Zdeněk Vlk realisiert, der sich auf die Herausgabe von lehrender und unterhaltender Musikliteratur spezialisierte. Eine Aufführung des Werkes vor seiner Publikation ist nicht belegt. Der Herausgeber der Erstausgabe, Vilém Kurz, hatte bei der Vorbereitung der Edition ohne Zweifel Martinůs Handschrift zur Verfügung, diese ist heute allerdings verschollen.

Rätselhaft sind auch die Bezeichnungen der einzelnen Teile des Werkes. Martinůs Brief an Stanislav Novák vom 8. 1. 1924 belegt eindeutig, dass der Titel *Frühling im Garten* von ihm selbst stammt: „[...] Aber zwei wichtige Dinge sind nötig, und zwar Kaprál (Královo Pole, Methodějova ul., Morava) zu schreiben, dass er, wenn Pazdírek die Sachen herausgibt, ihm sagt, er soll dem kleinen Faul, ich weiß nicht wie er heißt, eine Widmung voranstellen, das müsstest du ihm selbst schreiben. [Harry Faul ist das erste Heft des instruktiven Zyklus] kleiner Klavierstücke *Loutky* (*Marionetten*) gewidmet, das der gerade erwähnte Verleger Pazdírek 1926 herausgab – Anm. A.B.]. [...] (Es ist dieser Zyklus einfacher Kompositionen „Frühling im Garten“, und du hast [ihn] bei dir).“ Während der Titel des ganzen Werkes also autorisiert ist, ist es nicht sehr wahrscheinlich, dass auch die Namen der einzelnen Teile auf den Komponisten zurückgehen, so wie sie die bisherigen Ausgaben anführen. Angesichts des geschulten literarischen Geschmacks Martinůs kann man sich nur schwer vorstellen, dass er den einzelnen Teilen folgende Bezeichnungen gegeben haben soll: *Was werden wir jetzt spielen?* (*Fangen* (Nr. 1), *Ich denke, dass ich schon schlafen gehen sollte* (Nr. 2), *Warum nicht Soldaten spielen?* (Nr. 3) und *Es ist wohl nichts Schlimmes, wenn ich einigen Blumen pflücke?* (Nr. 4). Die Bezeichnungen der letzten beiden Stücke korrespondieren darüber hinaus noch nicht einmal mit ihrem musikalischen Inhalt. Die Versandanzeige dieses Klavierzyklus beim Schutzverband der Autoren (Ochranný svaz autorský) führt zwar diese Bezeichnungen auf, sie ist allerdings späteren Datums und stammt nicht von Martinů. Es ist wahrscheinlich, dass sie erst nachträglich hinzugefügt wurden, beispielsweise vom Verleger der Erstausgabe. Ohne die Handschrift des Komponisten kann dies allerdings nicht mit letzter Sicherheit festgestellt werden. Genauso unklar ist es, inwieweit sich Vilém Kurz bei der Vorbereitung der Erstausgabe von der Niederschrift Martinůs entfernt hat. In dieser Ausgabe werden die Bezeichnungen der einzelnen Teile ausgelassen, während der von Kurz vorgeschlagene Fingersatz beibehalten wird. Darüber hinaus beschränkt sich die Ausgabe auf die Korrektur offensichtlicher Fehler, von denen einige bereits in der Erstausgabe enthalten waren und andere bei der Vorbereitung der zweiten Ausgabe entstanden sind.

By the year 1920, **Bohuslav Martinů** (1890–1959) had written more than 100 compositions, the majority of which were songs and piano compositions, but some were orchestral works and ballets. In addition to an extensive orchestral composition *Sen o minulosti* (*Dreaming about the Past*) and a harmonisation of 30 Slovak songs, in that year the composer wrote piano cycles *Motýli a rajky* (*Butterflies and Birds of Paradise*; intended for adult performers) and *Jaro v zahradě* (*Spring in the Garden*) H. 125 with a distinct didactic character.

The musical structure of the piano cycle is simple while it takes account of the didactic character of the work whose biggest merits lie in its melodic qualities and playfulness. It is not known what actually prompted the writing of the composition. A publisher's commission could not have been the case – the first printed edition was realised only in 1948 by the Prague publisher Zdeněk Vlk, who directed his publishing attention mainly at didactic and light music. Likewise, no records have survived of the performance of the cycle from the period preceding its publication. No doubt the editor of the first printed edition, Dr. Vilém Kurz, had the composer's manuscript at his disposal during the preparation of the edition, however, today the manuscript is missing.

The titles of the cycle's individual movements are also enveloped in an enigma. The composer's letter to Stanislav Novák from 8 January 1924 supports clearly the evidence of Martinů's authorship of the title *Spring in the Garden*: "[...] But two important matters need to be settled. That is to write to Kaprál (Královo Pole, Methodějova str., Moravia) to tell Pazdírek that in case he publishes those works, he should include the dedication, namely to little Faul. I do not know his name, you should write it yourself. [Harry Faul is the dedicatee of the first volume of the cycle of instructive piano pieces *Puppets*, which was published by the above-mentioned publisher Pazdírek in 1926 – A.B.]. [...] (It is the cycle of easy compositions 'Spring in the Garden' and you have [it] with you)." While the title of the whole work is thus authorized, the probability of the titles of the individual movements (as they are listed in all existing editions) being Martinů's original creation is quite dubious. Considering Martinů's refined literary taste, it is quite difficult to imagine that he would title his movements *What shall we play now? Tag* (no. 1), *I think I should go to sleep now* (no. 2), *Why should not we play soldiers?* (no. 3) and *It isn't bad, is it, to pick a few flowers?* (no. 4). Moreover, the titles of the last two movements do not even correspond to their musical content. It is true that the registration card at the Association for the Protection of Rights of Music Authors and Publishers (Ochranný svaz autorský) does list the above-mentioned titles, however, the card dates from a much later period and is not written in Martinů's hand. In all probability, it was later supplied by someone else, e.g. by the publisher of the first edition. Without the composer's manuscript, though, this matter cannot be solved with absolute certainty. Likewise it remains uncertain to what extent did Dr. Vilém Kurz, while preparing the edition, move away from the manuscript. In this edition, titles of the movements have been left out, fingerings suggested by Kurz have been preserved, and few obvious mistakes have been corrected some of which appeared already in the first edition and others which emerged in the second edition.

En 1920, **Bohuslav Martinů** (1890–1959) avait déjà derrière lui plus de 100 compositions, pour la plupart des mélodies et des pièces pour piano, mais aussi plusieurs œuvres pour orchestre et des ballets. Outre *Sen o minulosti* (*Rêve du passé*), vaste pièce pour orchestre, et l'harmonisation de 30 mélodies slovaques, il composa également cette année-là les cycles pour piano *Motýli a rajky* (*Papillons et paradisiers*) qui s'adresse à des interprètes adultes et *Jaro v zahradě* (*Le Printemps au jardin*) H. 125, au caractère franchement didactique.

La texture pianistique du cycle est simple et tient compte de l'orientation didactique de l'œuvre, dont les plus grandes qualités sont le caractère chantant et ludique. L'inspiration concrète qui a fait naître l'œuvre n'est pas connue. De toute évidence, ce ne pouvait être une commande d'un éditeur : la première édition n'a été réalisée qu'en 1948 par l'éditeur pragois Zdeněk Vlk, qui se spécialisait principalement dans la littérature musicale didactique et récréative. De même, n'est attestée aucune exécution de l'œuvre datant d'une période antérieure à son édition. Lorsqu'il préparait la première édition, l'éditeur, le professeur Vilém Kurz, avait sans doute à sa disposition le manuscrit du compositeur, celui-ci, cependant, est aujourd'hui disparu.

Les titres des différentes parties de l'œuvre sont eux aussi entourés de mystère. Une lettre du compositeur à Stanislav Novák, datée du 8 janvier 1924, démontre avec certitude que le titre *Le Printemps au jardin* vient directement de Martinů : « [...] Mais j'ai besoin de deux choses importantes : écrire à Kaprál (Královo Pole, rue Methoděj, Morava), qu'il dise à Pazdírek, s'il édite ces choses, qu'il y mette une dédicace, et ce, au petit Faul – je ne sais pas comment il s'appelle, ça, tu devrais toi-même l'écrire. [C'est à Harry Faul qu'est dédié le premier cahier du cycle didactique de petites pièces pour piano *Marionnettes*, publié en 1926 justement par l'éditeur mentionné ici, Pazdírek – note A. B.]. [...] (C'est ce cycle de compositions légères "Le Printemps au jardin" et tu [l']as chez toi). » Tandis que le titre de l'œuvre entière est donc autorisé, il n'est pas fort probable que les titres des différentes parties, tels que les présentent toutes les éditions existantes, aient eux aussi été une création authentique du compositeur. Vu le goût littéraire raffiné de B. Martinů, on ne peut que difficilement s'imaginer qu'il ait intitulé les parties *A quoi va-t-on jouer maintenant ? Au chat* (n°1), *Je pense que je devrais déjà aller dormir* (n°2), *Pourquoi ne jouerait-on pas au soldat ?* (n°3), et *Ce ne sera, je crois, rien de méchant si je cueille quelques fleurs ?* (n°4). De plus, les titres des deux dernières petites pièces ne correspondent pas non plus à leur contenu musical. La déclaration de ce cycle pour piano à l'Association de protection des auteurs (Ochranný svaz autorský) donne, il est vrai, les titres mentionnés ci-dessus, cependant elle est d'une date bien postérieure, et n'est pas écrite de la main de B. Martinů. Il est probable que ceux-ci n'ont été ajoutés qu'après coup par quelqu'un d'autre, par exemple par l'éditeur de la première édition. Sans le manuscrit du compositeur, il est toutefois impossible d'en juger avec une certitude absolue, de même qu'il n'est pas clair dans quelle mesure le professeur Vilém Kurz, lors de la préparation de la première édition, s'est écarté de la notation de l'auteur. Dans cette édition, nous omettons les titres des parties, nous gardons les doigtés proposés par Kurz et nous nous limitons à la correction de quelques erreurs manifestes, dont certaines étaient déjà dans la première édition et d'autres étaient apparues lors de la préparation de la deuxième édition.

Aleš Březina
Übersetzt von Ivan Dramlitsch
Translated by Karla Hanzlová
Traduit par Marianne Fripiat

© by Bärenreiter Praha

Vydáno s podporou Nadace Bohuslava Martinů